

Hof van Cassatie van België

Arrest

Nr. C.11.0654.F

A. V., advocaat, handelend in de hoedanigheid van curator van het faillissement van de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid VNT Corporation,

Mr. Michèle Grégoire, advocaat bij het Hof van Cassatie,

tegen

F. M.,

mede inzake

1. **D. M.**,

2. **L. K.**,

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen het arrest van het hof van beroep te Brussel van 18 november 2010.

Advocaat-generaal Jean Marie Genicot heeft op 23 oktober 2012 een conclusie neergelegd ter griffie.

Raadsheer Michel Lemal heeft verslag uitgebracht en advocaat-generaal Jean Marie Genicot heeft geconcludeerd.

II. CASSATIEMIDDEL

De eiser voert volgend middel aan.

Geschonden wettelijke bepalingen

- artikel 352 Wetboek van vennootschappen ;
- de artikelen 16, 17, 18, 19, 20, 40, 49, 51, 57 en 99 Faillissementswet van 8 augustus 1997;
- de artikelen 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek.

Aangevochten beslissingen

Het arrest verklaart het hoger beroep van de verweerder ontvankelijk en gegrond, en zegt dat de oorspronkelijke vordering van de eiser niet ontvankelijk is en veroordeelt hem in de kosten.

Het arrest beslist bijgevolg dat “er geen uitspraak hoeft te worden gedaan over de vraag of (de verweerder), na zijn ontslag, nog hoofdelijk aansprakelijk is”.

Het arrest grondt die beslissing op de volgende redenen :

“7. (De verweerder) voert terecht aan dat de onbeperkte en hoofdelijke aansprakelijkheid van een coöperatieve vennootschap met (on)beperkte aansprakelijkheid, bepaald in artikel 352 Wetboek van vennootschappen, een aansprakelijkheid is die niet geldt ten aanzien van de vennootschap maar ten aanzien van haar schuldeisers.

Hoewel de failliete vennootschap haar vermogen verliest ten gevolge van het vonnis van faillietverklaring, wat geen enkele vermogensoverdracht impliceert, blijkt uit de leer van het Hof van Cassatie evenwel het volgende:

‘Ingevolge artikel 444 van de faillissementswet van 18 april 1851 [thans artikel 9 van de wet van 8 augustus 1997] verliest de gefailleerde te rekenen van het vonnis van faillietverklaring het beheer over al zijn goederen, dat wordt toevertrouwd aan een curator die, als gerechtelijk lasthebber, de bij de wet bepaalde machten uitoefent, in het belang zowel van de gezamenlijke schuldeisers als van de gefailleerde’ (Cass., 28 april 1983, R.C.J.B., 1986, p. 708, met noot Ph. Gérard ; Cass., 2 mei 1994, AC, 1994, nr. 212; Cass., 16 februari 1995, AC, 1995, nr. 92; zie. eveneens I. Verougstraete, Manuel de la faillite et du concordat, uitg. 2003, p. 260-261 ; A. Zenner, Dépistage, Faillites et Concordats, 1998,

p. 325 ; J. Windey, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et des fondateurs", R.D.C., 2001, p. 295).

Wegens de hoofdelijkheid tussen de vennoten van de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, hebben de schuldeisers te dezen meerdere schuldenaars die allen moeten instaan voor dezelfde schuld, te weten de vennootschap waarvan het actief en het passief de boedel vormen die beheerd wordt door de curator en haar drie vennoten, onder wie ook (de verweerder).

De vorderingen tegen de vennoten zijn individuele vorderingen van de schuldeisers die vallen onder de toepassing van artikel 1203 Burgerlijk Wetboek en zijn geenszins collectieve rechten die deel uitmaken van de boedel die door de curator wordt beheerd (Gent, 14 november 2005, R. W., 2006-2007, 1731; zie ook, in een ander geval, Gent, 8 januari 2002, T.G.R., 2002, 292; in dezelfde zin : D. Van Gerven, Kroniek Vennootschapsrecht, T.R.V., 2007, 425-426) ; dezelfde oplossing is ook van toepassing op de gewone commanditaire vennootschappen (Antwerpen, 11 september 2003, T.R.V. 2005, p. 119 ; X Dieux en Y. De Cordt, Examen de jurisprudence, R.C.J.B., 2008, 460, nr. 25).

De collectieve schade die de schuldeisers lijden doordat de boedel geen actief bevat, die (de eiser) als reden aanvoert om zijn vordering ontvankelijk te doen verklaren, houdt geen verband met het verhaal op de hoofdelijke vennoten-medeschuldenaars van de vennootschap.

De vordering die de schuldeisers tegen de vennoten kunnen instellen, ontstaat niet rechtstreeks uit het faillissement van de vennootschap en steunt evenmin op gegevens uit het bijzondere faillissementsrecht.

De vordering van de (eiser) tegen (de verweerder) moet derhalve niet-ontvankelijk worden verklaard".

Grieven

1. Artikel 352 van het Wetboek van de vennootschappen bepaalt:

"In de statuten moet uitdrukkelijk worden aangegeven of de vennoten van de coöperatieve vennootschap beperkt of onbeperkt aansprakelijk zijn.

Wanneer de coöperatieve vennootschap kiest voor de onbeperkte aansprakelijkheid, zijn de vennoten persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap en draagt zij de naam van coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid".

Daarenboven staat vast wat volgt :

"De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en de opbrengst verdelen.

De noodzaak van een efficiënte afwikkeling van het faillissement en de gelijke behandeling van de schuldeisers maken dat de curator gerechtigd is de vorderingsrechten uit te oefenen tegen een derde die heeft in te staan voor de schulden van de gefailleerde wan-

neer die gehoudenheid bestaat tegen alle schuldeisers, ook al behoren die vorderingsrechten niet aan de gefailleerde toe” (zie Cass., 19 december 2008, AC, 2008, nr. 746).

2. Het arrest erkent te dezen dat de verweerder en de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partijen persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schulden van de gefailleerde vennootschap op grond van het voormelde artikel 352 en dat “wegens (die) hoofdelijkheid (...),de schuldeisers te dezen meerdere schuldenaars hebben die allen moeten instaan voor dezelfde schuld, te weten de vennootschap waarvan het actief en het passief de boedel vormen die beheerd wordt door de curator en haar drie vennoten”.

Toch oordeelt het arrest, in tegenstelling tot wat het arrest van het Hof van 19 december 2008 beslist inzake artikel 204 van het Wetboek van vennootschappen, dat dezelfde draagwijdte heeft als die van artikel 352 van dat wetboek, dat de litigieuze vorderingen individueel door de schuldeisers moeten worden ingesteld en niet strekken tot de vergoeding van collectieve schade, die voor de curator een vorderingsrecht doet ontstaan.

3. Het arrest, dat oordeelt dat de curator geen vordering strekkende tot de aanzuivering van het passief van de gefailleerde vennootschap kan instellen tegen de vennoten die, samen met de vennootschap, hoofdelijk aansprakelijk zijn, is niet naar recht verantwoord ten aanzien van alle in het middel vermelde wettelijke bepalingen.

III. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

De opdracht van de curator bestaat erin de activa van de gefailleerde te gelde te maken en de opbrengst te verdelen.

De efficiënte afwikkeling van het faillissement en de gelijke behandeling van de schuldeisers vereisen dat de curator gerechtigd is de vorderingsrechten uit te oefenen tegen een derde die heeft in te staan voor de schulden van de gefailleerde, wanneer die gehoudenheid bestaat tegen alle schuldeisers, ook al behoren die vorderingsrechten niet aan de gefailleerde toe

Artikel 352 van het Wetboek van de vennootschappen bepaalt dat, wanneer de coöperatieve vennootschap kiest voor de onbeperkte aansprakelijkheid, de vennoten persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de schulden van de vennootschap.

Het arrest verantwoordt bijgevolg niet naar recht zijn beslissing dat de curator geen rechtsvordering strekkende tot aanzuivering van het passief van de gefail-

leerde vennootschap kan instellen tegen een vennoot van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, die samen met die vennootschap hoofdelijk aansprakelijk is.

Het middel is gegrond.

De eiser heeft er belang bij dat het onderhavige arrest bindend wordt verklaard ten aanzien van de partijen die daartoe voor het Hof in de zaak zijn opgeroepen.

Dictum

Het Hof

Vernietigt het bestreden arrest, behalve in zoverre dat arrest het hoger beroep ontvankelijk verklaart.

Verklaart dit arrest bindend ten aanzien van M. en K.

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van het gedeeltelijk vernietigde arrest.

Houdt de kosten aan en laat de beslissing daaromtrent aan de feitenrechter over.

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het hof van beroep te Luik.

Aldus geoordeeld door het Hof van Cassatie, eerste kamer, te Brussel, door voorzitter Christian Storck, de raadsheren Didier Batselé, Martine Regout, Alain Simon en Michel Lemal, en in openbare terechtzitting van 6 december 2012 uitgesproken door voorzitter Christian Storck, in aanwezigheid van advocaat-generaal Jean Marie Genicot, met bijstand van griffier Patricia De Wadripont.

Vertaling opgemaakt onder toezicht van raadsheer Antoine Lievens en overgeschreven met assistentie van griffier Johan Pafenols.

De griffier,

De raadsheer,